

Име

Държавна дивечовъдна станция “Шерба”, в административно отношение станцията е подчинена директно на НУГ, но попада на територията на РУГ Варна. Лесоустройствен проект 2001 година, ревизионен период 1989-2000.

Местонахождение

ДДС “Шерба” е получила името си от едноименната местност, разположена в сърцето на дивечовъдната станция. На север от нея се намират ДЛ “Провадия” и ДЛ “Варна”, на запад граничи с ДЛ “Цонево”, на юг с ДЛ “Айтос” и ДЛ “Несебър” и на изток с ДЛ “Старо Оряхово”.

Територията на ДДС “Шерба” се намира в Източна Стара планина, в южната част на Варненска област и обхваща горите в землищата на седем села от община гр. Долни Чифлик – Нова Шипка, Венелин, Гроздьово, Горен Чифлик, Пчелник, Голица, Булаир, както и незначителна част от горите в землищата на с. Дъбравино, община Аврен и град Долни Чифлик от едноименната община.

Географско положение

ДДС “Шерба” обхваща част от Камчийска Стара планина, известна в миналото като Коджа (голям) Балкан – водосборите на реките Доделен, Армера и Пчелнишка, части от горното течение и водосбора на р. Двойница (Суха Камчия), югоизточната и североизточната част от водосбора на р. Елешница, долното течение на р. Камчия между селата Нова Шипка и Венелин, най-югоизточните разклонения на Роякското плато в землището на с. Нова Шипка и южните разклонения на Момино плато в част от землището на с. Венелин.

Формата е неправилна, с ширина в посока изток-запад около 25 км и дължина в посока север-юг, приблизително също толкова.

Релеф

Релефът на Камчийска Стара планина е резултат от вертикалните движения на земната кора и свързаната с тях денудация и ерозия през неогена и кватернера. В геоморфоложко отношение, той е сравнително разнообразен – равнинен, хълмист и хълмисто-предпланински. Равен е теренът в местността “Лонгоза”. Леко хълмиста и хълмиста е североизточната част на ДДС “Шерба” – местностите “Припека”, “Гърдана”, “Драганча”, “Енев гроб”, “Курбан тепе”, както и земите на север от р. Камчия. Хълмисто-предпланински, по-разчленен и пресечен е релефът в западната, централната и южната част ДДС “Шерба” – местностите “Шерба”, “Дрянов бурун”, “Кръста”, “Камилата” и териториите на юг от главното било на Стара планина.

Най-високата точка на ДДС “Шерба” се намира в селскостопанския фонд – 561 м н.в., а най-ниската е там, където р. Камчия напуска територията на станцията – 9 м н.в., като денивелацията между тези две точки е 522 м.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	2160,3	16,5
полегато (5-10)	2850,1	21,8
наклонено (11-20)	4871,1	37,3
стръмно (21-30)	2785,1	21,3
мн.стръмно (над 31)	409,3	3,1
Общо:	13075,9	100,0

Хидроложки условия

Най-голямата река протичаща през територията на ДДС “Шерба” е Камчия, като дължината ѝ тук е около 25-30 км. Леглото ѝ е с относително постоянна ширина 30-40 м, поради извършените корекции и изградените диги. От притоците на р. Камчия заслужава да се спомене само един ляв приток, наречен Притока, в землището на с. Нова Шипка. Десните притоци на територията на ДДС “Шерба” са реките Елешница, Доделен, Армера и Пчелнишка. Отточният режим на р. Камчия и притоците ѝ се

характеризира с два максимума – през януари и май и два минимума – през август и октомври.

Една малка част от ДДС “Шерба” (землището на с. Голица) попада във водосбора на р. Двойница. Тя извира на територията на ДЛ “Несебър” и протича около 7-8 км през ДДС “Шерба”. Най-големите притоци са Смардликата, Комаров дол, Пиздица и Лесков дол, всички, както и самата Двойница са с непостоянен отток и пресъхват през лятото.

Геоложки строеж

Според тектонското райониране на страната ДДС “Шерба” попада в две големи зони – на Източния Предбалкан и на Източния Балкан. В района на станцията се среща само един от трите типа скали според техния произход – утаечни, но те съществено се различават по произход и възраст (от средна юра до долен миоцен, а край р. Камчия наносите са от холоцена). Основните скали се отличават с голямо разнообразие – срещат се пясъчници, глини, конгломерати, аргилити, алевролити, алеврити, мергели, варовици.

Климатични условия

Според класификацията на Събев и Станев районът на ДДС “Шерба”, съобразно географското си положение, попада в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континентална подобласт, а съобразно надморската си височина в Източния климатичен район на Дунавската хълмиста равнина – южна част.

Континенталният характер на климата в района е смекчен и се доближава до този на Северното Черноморие. Зимата е сравнително мека – средната януарска температура е 0,1°С, а лятото не е така горещо – средната юлска температура е 21,6°С. Пролетта е относително хладна, а есента е по-топла, което свидетелства за известно климатично влияние на Черно море. Периодът с устойчиво задържане на температурата над 10°С е 203 дни, т.е. периодът на пълна вегетация продължава около 6-7 месеца.

Снежната покривка е неустойчива. Общият брой на дните със снежна покривка е 81, а средната височина е 10 см. Годишната сума на валежите е 550-650 мм и очертава района като един от най-сухите в страната. Годишният ход на валежите има континентален характер – летен максимум и зимен минимум.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в Таблица № 2 и Таблица № 3.

Таблица № 2
за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Източен климатичен район на Дунавската хълмиста равнина – южна част	11,4	-30,2	39,3

Таблица № 3
за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Източен климатичен район на Дунавската хълмиста равнина – южна част	550-650	VII, VIII	XII

Почви

На територията на ДДС “Шерба” са представени следните почвени типове и подтипове: сива и светлосива горска, канелена излужена, хумусно-карбонатна, алувиална и алувиално-делувиална.

Таблица № 4
за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
алувиална	1476,7	11,3
алувиално-делувиална	27,0	0,2
сива горска	7961,1	60,9
светлосива горска	79,2	0,6
канелена горска	1971,1	15,1
хумусно-карбонатна	1560,8	11,9
Всичко:	13075,9	100,0

На територията на ДДС “Шерба” не се наблюдават масово активни ерозионни процеси. Общо ерозионни процеси са се развили върху площ от 746,2 ха или 5,4% от общата площ на станцията.

Растителност

Съгласно възприетото горскорастително райониране на България, районът на ДДС “Шерба” попада изцяло в Горнотракийската горскорастителна област (Т), подобласт Източна Стара планина (ИСТ). Според надморската си височина (9-561 м) ДДС “Шерба” попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.). В зависимост от местоположението, надморската височина и хидроложките условия територията на станцията попада в два подпояса:

Т-1 - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 м н.в.)

Т-1-1 – Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.)

В този подпояс попадат 1460,9 ха или 11,3% от залесената площ на ДДС “Шерба”. Естествената растителност в местността “Лонгоза” по поречието на р. Камчия е представена от семенни насаждения от полски ясен на места с височина над 40 м и възраст 90 години. Насажденията са основно чисти, смесените с полски бряст или бяла топола са по-малко. Единично участват и летен дъб, бяла върба и черна топола. Съвсем ограничено се срещат смесени насаждения от бяла върба и бяла топола в изолирани преовлажнени участъци по периферията на гората. Подлесът е с голямо покритие (50-70%) и е най-често от глог и дрян. Срещат се характерните за лонгозните гори увивни растения – бръшлян, повет, скрипка, дива лоза и гърбач. Тревната покривка (коприва и житни) е особено гъста и висока на места до 2 м. Създадените култури са най-вече от черен орех и I-214, както и от полски ясен. Със значително по-малки площи са създадените култури от чинар, летен дъб, полски бряст, бреза, сребролистна липа, обикновен орех. Като спътници на черния орех, ясена и липата са използвани явор, шестил, полски клен, махалебка, липа, габър, копривка, райска ябълка, джанка и др.

Естествената растителност по поречието на реките Армера, Доделен и Пчелнишка е представена от бяла върба и черна елша. Културите са само от чинар, а тези в поречието на река Притока от I-214.

Т-1-2 – Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.)

В района на север от река Камчия, естествената растителност е представена от издрънкови церови гори с единично участие на благун, а по доловете на габър. Билата и горните части на склоновете са заети от смесени дъбови гори – благуново-церови и церово-благунови по по-сухите места, а в най-високите части благуново-зимендъбови с единично участие на цер. Срещат се още липи и мъждрян, а на по-влажните места и габър, които се възобновяват много добре и е възможно да изместят дъбовете. Подлес от келяв габър с участие на глог, дрян, мъждрян има на много места, най-често до 20-30% и по-рядко с по-голямо покритие, като правило в по-сухите и отцедливи места. Доловете и долните части на склоновете са заети от смесени насаждения с преобладание на източен бук и габър. Чистите букови и габърски насаждения са с по-малка площ, а в сместа участват дъбовете и трите вида липи, брекиня, планински ясен, шестил, явор, дива череша.

На много места в района, предимно в средата на склоновете и по северни изложения, където нито бука, нито дъбовете са успели да вземат надмощие, са разпространени смесени широколистни насаждения без преобладание и с богат дървесен състав често с по над 10 широколистни дървесни видове – планински ясен и бряст, три вида липи, дъбовете, източен бук и габър, брекиня, скоруша, полски клен, шестил, явор, дива череша, мъждрян, турска леска. Създадените култури са от бял и черен бор на ограничени площи.

В района на юг от Централното било има известни различия в коренната растителност. Тя е представена най-вече от дъбови семенни и издънкови насаждения (чисти и смесени с преобладание на благун), като в тях на места участват цер и зимен дъб. Подълбоките и влажни дерета са заети от букови насаждения от семенен произход с участие на габър. Тук са създадени и основните масиви от горски култури, главно иглолистни – черен и бял бор, дуглазка ела. Културите от акация заемат значително по-малки площи.

Таблица № 5
Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	128,4	1,0	-	-
Смърч	1,3	-	-	-
Черен бор	552,0	4,3	324,4	2,4
Ела	0,1	-	-	-
Зелена дуглазка	6,6	0,1	-	-
Червен дъб	4,3	-	4,3	-
Зимен дъб	736,7	5,6	909,8	7,0
Летен дъб	13,6	0,1	55,1	0,4
Благун	3331,7	25,8	4073,9	31,3
Цер	2161,1	16,9	2015,3	15,5
Габър	1335,7	10,4	978,8	7,5
Планински бряст	-	-	6,5	0,1
Полски бряст	52,8	0,3	55,4	0,4
Трепетлика	0,2	-	0,2	-
Явор	16,6	0,1	44,6	0,3
Бреза	2,0	-	6,2	0,1
Мъждряк	39,9	0,2	23,1	0,1
Орех	5,3	-	4,5	-
Акация	84,5	0,6	36,5	0,3
Космат дъб	5,2	-	5,4	-
Келяв габър	1150,2	8,9	963,4	7,3
Айлант	0,2	-	-	-
Брекия	4,4	-	19,7	0,1
Източен бук	1238,2	9,6	1427,0	11,0
Върба	1,7	-	1,6	-
Черна елша	4,0	-	4,4	-
Клен	83,0	0,7	50,7	0,4
Копривка	5,6	0,1	5,6	-
Турска леска	27,0	0,2	26,7	0,2
Липа	511,9	4,1	562,4	4,3
Махалебка	0,4	-	0,4	-
Черен орех	181,7	1,4	169,2	1,3
Скоруша	-	-	2,8	-
Череша	0,2	-	6,0	0,1
Черница	0,1	-	-	-
Чинар	19,3	0,1	19,7	0,2
Шестил	2,8	-	11,6	0,1
Планински ясен	55,0	0,5	72,4	0,6
Полски ясен	1070,0	8,3	1114,9	8,5
Бяла топола	9,4	0,1	10,0	0,1
Черна топола	0,6	-	-	-
тп I-214	67,3	0,6	26,7	0,2
тп Vernirubens	-	-	10,7	0,1
Врб И-4/59	-	-	1,3	-
Киселица	0,1	-	0,1	-
ВСИЧКО	12911,1	100,0	13051,3	100,0

Характеристика на горския фонд

Общата площ на горите и земите на територията на ДДС “Шерба” е 13903,9 ха. По вид на собствеността разпределението е дадено в Таблица № 6.

Таблица № 6
Разпределение на площите по вид на собствеността

Собственост	Площ в ха	%
Държавна	13522,4	
Частна	89,7	
Общинска	291,8	
Религиозна	-	-
ОБЩО:	13903,9	100,0

Таблица № 7
Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	12911,1	92,9
Незалесена дървопроизводителна площ	164,8	1,2
Недървопроизводителна площ	828,0	5,9
Горски пасища	-	-
ОБЩО:	13903,9	100,0

Таблица № 8
Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	800,0 / 762,3	5,8 / 5,9
Широколистни високоствъблени	7975,2 / 7457,1	57,4 / 57,8
За реконструкция	1839,5 / 1616,3	13,2 / 12,5
Издънкови за прерастване	-	-
Издънкови за превръщане	3130,2 / 2924,9	22,5 / 22,6
Нискоствъблени	79,0 / 75,1	0,5 / 0,6
Тополови	80,0 / 75,4	0,6 / 0,6
ВСИЧКО:	13903,9 / 12911,1	100,0

От общата площ на горите и горските земи 3205,8 ха или 23,1% са с дървопроизводителни и средообразуващи функции и 10698,1 ха или 76,9% са гори ЗРЗТ. Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 9.

Таблица № 9
Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	469,3	451,6	2736,5	2588,4	3205,8	3040,0
Защитни	1,8	-	144,7	135,2	146,5	135,2
Рекреационни	12,1	12,1	892,3	854,4	904,4	866,5
Защитени	-	-	42,8	42,7	42,8	42,7
Други	316,8	298,6	9287,6	8528,1	9604,4	8826,7
Общо ЗРЗТ	330,7	310,7	10367,4	9560,4	10698,1	9871,1
Общо ДСФ+ЗРЗТ	800,0	762,3	13103,9	12148,8	13903,9	12911,1
Горски пасища	-	-	-	-	-	-
ОБЩО	800,0	762,3	13103,9	12148,8	13903,9	12911,1

В лесоустройственият проект от 1988 година е предвидено общо ползване в размер на 260145 куб.м с клони (средно годишно 21678 куб.м), от което 13897 куб.м годишно от главни сечи и 7781 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 290979 куб.м (средно годишно 24248 куб.м) или 112% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 125788 куб.м (ср. год. 10482 куб.м) или 75%, а от отгледни и санитарни сечи 165191 куб.м (ср. год. 13766 куб.м) или 177% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда общ добив от 274785 куб.м стояща стъблена маса без клони или средно годишно 27479 куб.м – 17379 куб.м добив от главни сечи и 10100 куб.м от отгледни и санитарни сечи.

Санитарно състояние на гората

Санитарното състояние на горите на територията на ДДС "Шерба" е добро в младите и средно възрастни насаждения и влошено в застарелите и престарелите дъбови, букови

и смесени широколистни семенни насаждения. Повреди са установени на около 18% от залесената площ. Общо засегнатите от повреди насаждения възлизат на 2359,3 ха. Семенните дъбови насаждения (благунови, зимендъбови и по-слабо церови) са засегнати от суховършии на площ от 401,3 ха. Голяма част от буквите насаждения на възраст 120-130 години са засегнати от гниене в различна степен – 216,2 ха. Още 175,9 ха широколистни насаждения без преобладание са засегнати от суховършии или гниене. При иглолистните култури има повреди от снеголоми, суховършии при акацията, както и повреди по липите от събиране на цвят. През ревизионния период са отчетени слаби нападения на педомерка и листоврътка. От извършените нарушения с най-голям брой са свързаните с незаконна сеч – 736, следвани от незаконната паша - 208 за ревизионния период.

Странични ползвания

Таблица № 10
За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1989-2000) средногодишно	Реализирано средногодишно	Предвидено по ЛУП (2001-2010) средногодишно
Паша - площ	хектари	2182	4136	2652,9
Едър добитък	брой	1455	170	2653
Дребен добитък	брой	8729	3152	13264
Сено	тона	250	60	250
Листников фураж	пр.куб.м	100	?	300-500
Концентриран фураж – пшеница, ечемик, люцерна	тона	25	26	8
Кръмно цвекло	тона	-	5,6	5,6
Горски плодове - къпини	тона	?	?	1
Билки – риган, липов цвят, коприва, маточина, кантарион, бял равнец, смрадлика, мащерка	тона	-	11,3	2
Гъби	тона	-	1,5	2

Лечебни растения

Няма данни.

Видове от “Червена книга на НР България” и защитени от закона

Няма данни.

Лов и риболов

Таблица № 10

Фауна – видов състав:

Клас	Разред	Видове
Бозайници	Чифтокопитни	сърна, муфлон, дива свиня
	Зайцеподобни	заек
	Гризачи	катерица, обикновено горска мишка, полска мишка, сив плъх, воден плъх
	Насекомоядни	таралеж, къртица
	Прилепи	остроух нощник, дългопръст нощник
	Хищници	чакал, лисица, дива котка, язовец, белка, видра
Птици	Кокошеви	фазан, яребица, пъдпъдък
	Гълъбови	гривяк, гургулица, гугутка
	Пеликанови	къдроглав пеликан, голям и малък корморан
	Щъркелови	лопатар
	Гъскови	зеленоглавка, зимно и лятно бърне; мигранти – голяма и малка белочела гъска, червеногуша гъска, сива гъска, ням лебед, червен ангъч, сива патица,

		потапница
	Дъждосвирцови	малка рибарка
	Дневни грабливи	обикновен мишелов, голям и малък ястреб, белошипа и черношипа ветрушка, орел рибар, малък креслив орел
	Нощни грабливи	горска улулица, забулена сова, кукумявка
Влечуги	Костенурки	шипобедрена и шипоопашата костенурка
	Люспести	зелен гущер, жълтокоремник, слепок, пепелянка, обикновена водна змия, пъстър смок, смок мишкар, стрелец, вдлъбнаточел смок, безкрак гущер
Риби	Есетрови	моруна, есетра, чига, виза, пъструга
	Селдови	дунавска скумрия (карагъоз), малка дунавска скумрия (харип, блеч), дунавска пъстърва
	Щукови	обикновена щука
	Шаранови	див шаран, шаран, каракуда, толстолоб, платика, червеноперка, бабушка, распер, уклей, бяла мряна, морунаш, сом, гулеш, щипок
	Трескови	михалца
	Костурови	бяла риба, бибан, обикновен костур, попчета, слънчева риба

Защитени територии

На територията на ДДС "Шерба" съществуват следните защитени природни обекти:

Резерват "Вълчи преход", обявен с цел запазване на букови, дъбови и церови семенни високостъблени насаждения, с обща площ 42,4 ха.

Защитена местност "Орлов камък", водопад на р. Армира, с обща площ 0,4 ха.